

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică

Raport asupra proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.20/2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice (nr.199 din 26.06.2024), lectura II.

În temeiul atribuțiilor funcționale stabilite de Regulamentul Parlamentului, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, a examinat în cadrul ședinței sale din data de 24 iulie a.c., amendamentele, propunerile și obiecțiile parvenite asupra proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.20/2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice.

Decizia argumentată a Comisiei asupra acestora se conține în sinteza amendamentelor care împreună cu textul redactat al proiectului sunt părți integrante ale prezentului raport.

În perioada ce a urmat după aprobarea prezentului proiect de lege în prima lectură, Comisia a realizat două runde de consultări publice la care au participat reprezentanți din cadrul societății civile, mediului academic și de afaceri, justiției, precum și organelor de drept, astfel fiind asigurat un proces legislativ transparent și obiectiv.

Totodată, în urma adoptării legii în cauză va fi realizată implementarea Convenției privind criminalitatea informatică, adoptată la Budapesta în 2001 și ratificată de Republica Moldova prin Legea nr.6/2009, precum și a Legii nr.245/2020 pentru modificarea Legii comunicațiilor electronice.

Potrivit Articolului II, se propune ca legea în cauză să intre în vigoare la expirarea a 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

În rezultatul dezbaterilor, cu votul majorității membrilor săi, Comisia se pronunță pentru adoptarea proiectului de lege în cauză de către plenul Parlamentului, în lectura a doua.

Lilian CARP
Președintele Comisiei

Ex. Vitalie Lungu
consultant principal

L E G E

pentru modificarea Legii nr. 20/2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 20/2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 11–12, art. 17), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 4, alineatele (1)–(3) vor avea următorul cuprins:

„(1) Ministerul Afacerilor Interne și Serviciul de Informații și Securitate:

a) formează și actualizează în permanență bazele de date privind criminalitatea informatică;

b) dispun, prin ordinul emis de conducătorul subdiviziunii specializate în prevenirea și combaterea criminalității informatice, sistarea accesului la pagini web, în condițiile prevăzute la art. 7 alin. (1) lit. e¹), precum și sistarea transmiterii într-o rețea de comunicații electronice sau a stocării conținutului online, găzduit sau furnizat de către furnizorii de servicii de găzduire sau furnizorii de conținut, prin eliminarea acestuia la sursă, în condițiile prevăzute la art. 7 alin. (1) lit. h).

(2) Ministerul Afacerilor Interne:

a) efectuează măsuri speciale de investigații, de urmărire penală, de cooperare internațională, de identificare a persoanelor care comit infracțiuni informatice;

b) dispune, prin ordinul emis de conducătorul subdiviziunii specializate în prevenirea și combaterea criminalității informatice, conservarea imediată, de către furnizorii de servicii, a datelor informatice sau a datelor referitoare la traficul informatic față de care există pericolul distrugerii sau alterării, în cazul solicitărilor autorităților competente străine transmise prin punctul de contact, disponibil 24/7, în conformitate cu art. 10.

(3) Serviciul de Informații și Securitate desfășoară activități de prevenire și combatere a criminalității informatice ce prezintă amenințări la adresa securității statului, precum și de depistare a legăturilor organizațiilor criminale internaționale.”

2. Legea se completează cu articolele 4¹–4³ cu următorul cuprins:

„Articolul 4¹. Emiterea ordinului de sistare a accesului la o pagină web sau de eliminare a conținutului online la sursă

(1) Emiterea ordinului de sistare a accesului la o pagină web sau de eliminare a conținutului online la sursă, în condițiile prevăzute la art. 7 alin. (1) lit. e¹) sau h), se face cu respectarea următoarelor principii:

- a) proporționalitatea;
- b) aplicarea celei mai puțin restrictive măsuri tehnice de sistare;
- c) informarea despre motivele sistării accesului și despre căile de atac;
- d) revizuirea periodică a necesității sistării în continuare a accesului la o anumită pagină web;
- e) respectarea dreptului furnizorilor de servicii de a aplica, din proprie inițiativă, alte măsuri pentru prevenirea utilizării abuzive a serviciilor acestora;
- f) respectarea prevederilor Legii nr. 284/2004 privind serviciile societății informaționale.

(2) Sistarea accesului la o pagină web ce cuprinde informații destinate și utilizate pentru pregătirea sau comiterea infracțiunilor poate fi dispusă pe un termen de 30 de zile, cu posibilitatea prelungirii acestuia, dar nu mai mult de 90 de zile. Fiecare prelungire nu poate depăși termenul de 30 de zile.

Articolul 4². Criterii privind sistarea accesului la o pagină web ce cuprinde informații destinate și utilizate pentru pregătirea sau comiterea infracțiunilor sau privind eliminarea la sursă a conținutului online ce cuprinde informații destinate și utilizate pentru pregătirea sau comiterea infracțiunilor

(1) O pagină web poate fi considerată ca fiind destinată și utilizată pentru pregătirea sau comiterea infracțiunilor în cazul în care informația publicată sau oferită în orice mod pe aceasta, inclusiv sub formă de linkuri, corespunde unuia sau mai multor dintre următoarele criterii:

- a) afișarea sau distribuirea informației respective reprezintă în sine o faptă infracțională prevăzută la art. 173, 175¹, 177, 178, 186, 189, 190, 208¹, 237, 245¹⁰ sau 259–261¹ din Codul penal nr. 985/2002;
- b) informația respectivă este utilizată pentru determinarea potențialei victime a infracțiunii să furnizeze anumite date sau să întreprindă alte acțiuni cu scopul de a obține un beneficiu material pentru sine sau pentru o altă persoană;
- c) informația respectivă este utilizată pentru recrutarea sau determinarea persoanei în vederea favorizării sau comiterii infracțiunilor prevăzute la lit. a);

d) informația respectivă este utilizată pentru răspândirea programelor malițioase utilizate la comiterea infracțiunilor, în special a celor informatice și din domeniul comunicațiilor electronice;

e) informația respectivă este utilizată pentru comercializarea, oferirea sau promovarea în orice mod a obiectelor sau substanțelor interzise prin lege sau a căror circulație este limitată prin legea penală;

f) informația respectivă este utilizată pentru distribuirea, difuzarea, importarea, procurarea, schimbarea, folosirea sau păstrarea de imagini sau alte reprezentări ale unui sau mai multor copii implicați în activități sexuale explicite, reale sau simulate, ori de imagini sau alte reprezentări ale organelor sexuale ale unui copil, reprezentate într-o manieră lascivă sau obscenă;

g) informația respectivă este utilizată pentru conversații online îndreptate spre propagarea pedofiliei (interesului sexual față de minori sau actului de abuz sexual asupra copiilor).

(2) Ordinul de sistare a accesului la o pagină web se emite numai dacă conținutul online nu poate fi eliminat la sursă de către furnizorii de servicii de găzduire a conținutului online sau de către furnizorii de conținut online de pe teritoriul Republicii Moldova.

(3) Ordinul de sistare a accesului la o pagină web sau de eliminare a conținutului online la sursă se publică pe pagina web oficială a autorității competente emitente.

(4) Autoritatea competentă, prin intermediul conducătorului subdiviziunii specializate în prevenirea și combaterea criminalității informatice, este obligată să dispună încetarea sistării accesului la pagina web înainte de expirarea perioadei pentru care a fost dispusă sistarea imediat ce au dispărut temeiurile și motivele care au justificat-o.

**Articolul 4³. Contestarea ordinului de sistare a accesului
la o pagină web sau de eliminare a conținutului
online la sursă**

(1) Ordinul de sistare a accesului la o pagină web sau de eliminare a conținutului online la sursă poate fi contestat direct în instanța de judecată în a cărei rază teritorială este amplasat sediul autorității care a emis ordinul.

(2) Ordinul de sistare a accesului la o pagină web sau de eliminare a conținutului online la sursă poate fi contestat de către furnizorul de servicii, inclusiv furnizorul serviciilor de găzduire a conținutului online, și/sau de către titularul paginii web (furnizorul de conținut online).

(3) Depunerea contestației nu suspendă acțiunea ordinului de sistare a accesului la o pagină web sau de eliminare a conținutului online la sursă. Contestația se examinează de către instanța de judecată în termen de 15 zile, cu sau fără prezența părților, cărora li se comunică locul, data și ora examinării contestației.

(4) Autoritatea care a emis ordinul de sistare a accesului la pagina web sau de eliminare a conținutului online la sursă este obligată să prezinte în instanța de judecată, în termen de 3 zile de la primirea înștiințării, materialele care au servit la emiterea ordinului.

(5) Instanța de judecată, în urma examinării contestației, emite o încheiere care va conține una dintre următoarele soluții:

a) admiterea contestației și anularea ordinului prin care s-a dispus sistarea accesului la pagina web sau eliminarea conținutului online la sursă;

b) admiterea parțială a contestației și modificarea ordinului prin care s-a dispus sistarea accesului la pagina web sau eliminarea conținutului online la sursă;

c) respingerea contestației ca fiind neîntemeiată.

(6) Copia de pe încheiere se expediază părților în termen de 3 zile lucrătoare de la data emiterii, iar autoritatea care a emis ordinul anulat înștiințează furnizorul de servicii despre anularea acestuia în termen de 3 zile lucrătoare de la data recepționării încheierii de anulare.

(7) Prevederile Codului administrativ se aplică în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi.”

3. La articolul 7 alineatul (1):

litera e¹) va avea următorul cuprins:

„e¹) să sisteze, la solicitarea autorităților competente, folosind metodele și mijloacele tehnice din posesie, accesul din propriul sistem informatic la paginile web ce cuprind informații destinate și utilizate pentru pregătirea sau comiterea infracțiunilor;”

la litera g), textul „de 90 de zile calendaristice” se substituie cu textul „de cel mult 90 de zile”;

alineatul se completează cu litera h) cu următorul cuprins:

„h) să sisteze, la solicitarea autorităților competente, transmiterea într-o rețea de comunicații electronice sau stocarea conținutului online ce cuprinde informații

destinate și utilizate pentru pregătirea sau comiterea infracțiunilor, furnizat sau găzduit de aceștia, prin eliminarea conținutului respectiv la sursă.”

4. La articolul 9:

în denumirea articolului, cuvintele „Activitatea operativă de investigații” se substituie cu cuvintele „Activitatea specială de investigații”;

la alineatul (1), cuvintele „activități operative de investigații” se substituie cu cuvintele „activități speciale de investigații”.

Art. II. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Guvernul, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va aproba instrucțiunile privind modul de emitere și executare a ordinelor emise în temeiul art. 4 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 20/2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

SINTEZA
amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor
la proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr.20/2009
privind prevenirea și combaterea criminalității informatice
(nr.199 din 26.06.2024), lectura II.

Nr. crt.	Autorul amendamentului	Conținutul amendamentului, propunerii, obiecției	Decizia Comisiei
I.	II.	III.	IV.
1.	Direcția Generală Juridică a Secretariatului Parlamentului	Analizând proiectul de lege, observăm că Ministerul Afacerilor Interne și Serviciul de Securitate vor putea dispune prin intermediul subdiviziunilor sale centrale specializate în prevenirea și combaterea criminalității informatice, să sisteze accesul la pagini web cu caracter infracțional. În acest sens, considerăm că modificările propuse în proiectul de lege urmează a fi corelate cu prevederile art.32 (Libertatea opiniei și a exprimării), art.34 (Dreptul la informare) și art.54 (Restrângerea exercițiului unor drepturi și libertăți) din Constituția RM și art.10 (Libertatea de exprimare) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în vederea garantării aplicării măsurilor de sistare a paginilor web.	Analizând propunerile și obiecțiile formulate, se constată că acestea vizează, în particular, instituția „sistării” din Legea nr. 20/2009, care se propune a fi dezvoltată și îmbunătățită prin proiectul de lege nr.199 din 26.06.2024. Se va observa că, în prezent, instituția „sistării” este reglementată exclusiv la art. 7 alin. (1) lit. e ¹ din Legea nr. 20/2009, unde este indicat că furnizorii de servicii sînt obligați să sisteze, în condițiile legii, folosind metodele și mijloacele tehnice din posesie, accesul din propriul sistem informatic la toate adresele IP pe care sunt amplasate pagini web, inclusiv cele găzduite de furnizorul respectiv, ce contribuie la comiterea infracțiunilor sau la încălcarea prevederilor legislației în vigoare ori conțin/difuzează instrucțiuni privind modul de comitere a acestora. Astfel, prevederile legale nu explică cum are loc procedura de sistare, cine are dreptul să dispună sistarea, care este documentul decizional prin care se dispune sistarea, cine poate contesta decizia de sistare și cine și cum soluționează cererile de contestare. În această conjunctură, furnizorii de servicii refuzau

Nr. crt.	Autorul amendamentului	Conținutul amendamentului, propunerii, obiecției	Decizia Comisiei
I.	II.	III.	IV.
		<p>Articolul 32 din Constituție garantează fiecărui cetățean dreptul de a-și exprima liber opiniile și ideile. În contextul sistării accesului la pagini web, acest articol impune ca orice restricție impusă de stat să fie justificată și proporțională, pentru a nu încălca dreptul fundamental la liberă exprimare.</p> <p>Articolul 34 al Legii supreme asigură accesul la informații de interes public. Intervențiile în mediul online, prin sistarea accesului la anumite pagini web, trebuie să fie atent monitorizate pentru a nu limita excesiv accesul cetățenilor la informații legitime și necesare.</p>	<p>executarea demersurilor de sistare ale organelor specializate din subordinea MAI.</p> <p>Prin urmare, prezentul proiect de lege oferă răspuns la provocările întâmpinate de organele de drept în procesul de dispunere a sistării. Proiectul de lege nu aduce atingere dreptul cetățenilor de a-și exprima liber opiniile și ideile. Sistarea va putea fi dispusă doar în cazurile când informația publicată online reprezintă în sine o infracțiune, când informația publicată online răspândește programe malițioase, când informația publicată online promovează obiecte sau substanțe a căror circuit este interzis prin lege, când informația publicată online are ca scop propagarea pedofiliei și a altor fapte penale sancționate de Codul penal.</p> <p>Prin urmare, proiectul de lege respectă spiritul normei ce consacră dreptul cetățenilor de a-și exprima liber opiniile și ideile, dar intervine judicios în cazurile când aceste opinii sau idei sunt fapte penale ce periclitează valorile unui stat de drept.</p> <p>Proiectul de lege nu aduce atingere accesului cetățenilor la informațiile de interes public. Însăși denumirea dreptului exclude orice dubiu în acest sens, or informațiile de interes public nu sunt echivalentul informațiilor ce promovează obiecte sau substanțe a căror circuit este interzis prin lege, informațiilor ce propagă pedofilia, informațiilor ce afișează sau</p>

Nr. crt.	Autorul amendamentului	Conținutul amendamentului, propunerii, obiecției	Decizia Comisiei
I.	II.	III.	IV.
		<p>Articolul 54 din Constituție prevede că exercițiul unor drepturi și libertăți poate fi restrâns numai prin lege și doar dacă este necesar pentru apărarea ordinii publice, a sănătății sau a moralei publice, a drepturilor și libertăților altora. Aceste restricții trebuie să fie proporționale și să nu afecteze esența drepturilor în cauză.</p> <p>Articolul 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului Libertatea de exprimare, stipulează că orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare, inclusiv libertatea de a primi</p>	<p>reprezintă în sine o faptă infracțională prevăzută de art. 173, 175¹, 177, 178, 186, 189, 190, 208¹, 237, 245¹⁰, 259–261¹¹ Cod penal. Prin urmare, proiectul de lege respectă cu strictețe accesul cetățenilor la informații de interes public.</p> <p>În prezent, urmare a dezvoltării impresionante a sectorului social și tehnologic, faptele ce periclitează ordinea publică nu mai au apanajul simplist, bine cunoscut, acum 15-20 de ani în urmă. Interacțiunea virtuală devine din ce în ce mai solicitată datorită operabilității și costurilor reduse pe care le oferă. Există suficiente motive să credem că multe persoane trăiesc mai mult în regim virtual, decât offline. Astfel, conceptele de ordine publică, drepturi, libertăți au suportat o largire semnificativă. Prin urmare, pentru asigurarea bunurilor moravuri și promovarea valorilor fundamentale dincolo de limitele realității fizice, este necesară crearea și promovarea instrumentelor efective, care să fie capabile să obstrucționeze faptele penale, încă de la etapa incipientă a acestora. În plus, în prezent printr-un clic la tastatură se poate comite facil o serie de fapte sancționate penal. Așadar, modificările propuse sunt proporționale și nu afectează esența drepturilor în cauză.</p> <p>Raționamentele menționate mai sus sunt valabile și pentru articolul 10 din Convenția</p>

Nr. crt.	Autorul amendamentului	Conținutul amendamentului, propunerii, obiecției	Decizia Comisiei
I.	II.	III.	IV.
		<p>și de a comunica informații fără amestecul autorităților publice. Totuși, exercitarea acestor libertăți comportă și îndatoriri și responsabilități, putând fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni care sunt prevăzute de lege și necesare într-o societate democratică.</p> <p>În aplicarea măsurilor de sistare a accesului la paginile web cu caracter infracțional, autoritățile trebuie să asigure ca orice decizie de restricționare a accesului la paginile web să fie bine fundamentată, comunicată public și să asigure un control judiciar eficient. Acest lucru garantează că măsurile luate sunt necesare și proporționale și că există posibilitatea de contestare a deciziilor abuzive sau nejustificate. Totodată, măsurile adoptate trebuie să fie proporționale cu scopul urmărit, evitând restricțiile excesive care ar putea afecta libertatea de exprimare și accesul la informație. De exemplu, blocarea unei întregi platforme online din cauza unor pagini cu conținut infracțional poate fi considerată o măsură disproporționată.</p> <p>Autoritățile ar trebui să efectueze evaluări periodice ale eficienței și impactului măsurilor adoptate, pentru a se asigura că acestea rămân adecvate și necesare în contextul schimbării dinamice a mediului online și a naturii criminalității informatice.</p>	<p>Europeană a Drepturilor Omului, cu adăugarea următoarelor argumente.</p> <p>Procedura de sistare urmează a fi reglementată, cu lux de amănunte, printr-o hotărâre de Guvern, care, într-o formă neoficială, dar colegială, a fost consultată cu subiecții implicați. Astfel, până la stabilirea necesității sistării accesului la paginile web cu caracter infracțional, subdiviziunea specializată a MAI se va asigura că sunt întrunite toate condițiile ce permit sistarea.</p> <p>Acest lucru va garanta că sistarea este necesară și proporțională.</p> <p>În plus, dacă furnizorii de servicii sau subiectul informației publicate vor considera că Ordinul de sistare nu este motivat, aceștia îl vor putea contesta în instanța de judecată.</p> <p>Totodată, măsurile adoptate urmează să fie proporționale cu scopul urmărit, evitând restricțiile excesive care ar putea afecta libertatea de exprimare și accesul la informație.</p> <p>Prin introducerea articolului 4¹ s-a consacrat că emiterea ordinului de sistare a accesului la pagini web sau de eliminare a conținutului online la sursă, în condițiile prevăzute la articolul 7 alineatul (1) litera e1) sau h), are loc cu respectarea următoarelor principii:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) <i>proporționalității;</i> b) <i>aplicării măsurii tehnice de sistare cel mai puțin restrictive;</i> c) <i>informării privind motivele sistării accesului și căile de atac;</i>

Nr. crt.	Autorul amendamentului	Conținutul amendamentului, propunerii, obiecției	Decizia Comisiei
I.	II.	III.	IV.
		<p>În acest sens, pentru a avea o claritate și previzibilitate a reglementărilor propuse, sugerăm a fi prevăzute cu claritate procedurile de autorizare a măsurii de sistare a accesului la pagini web. Amintim că, la elaborarea unui act normativ, legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă încât acesta să corespundă exigențelor clarității pentru a exclude orice echivoc. (A se vedea art.54 alin.(i) lit.a) din Legea nr.100/2017). De asemenea, în Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea a reținut că: „Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție. Prin urmare, Curtea reține că previzibilitatea și claritatea constituie elemente sine qua non ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare acestea nicidecum nu pot fi omise.</p>	<p>d) revizuirii periodice a necesității sistării în continuare a accesului la o anumită pagină web; e) respectării dreptului furnizorilor de servicii de a aplica, din proprie inițiativă, alte măsuri pentru prevenirea utilizării abuzive a serviciilor sale; f) respectării prevederilor Legii nr. 284/2004 privind serviciile societății informaționale.</p> <p>Proiectul de lege dezvoltă și îmbunătățește instituția sistării, care, până acum, era reglementată doar ca obligație a furnizorilor de servicii. Astfel, se va stabili cu certitudine subiecții ce pot dispune sistare, condițiile care pot determina sistarea unui pagini web, procedura de sistare și contestare a ordinelor de sistare.</p> <p>Subsecvent, Guvernul urmează să aprobe Regulamentul privind procedura de sistare a accesului la pagini web care conțin informații destinate și utilizate pentru comiterea infracțiunilor.</p>

Nr. crt.	Autorul amendamentului	Conținutul amendamentului, propunerii, obiecției	Decizia Comisiei
I.	II.	III.	IV.
		Corelarea modificărilor propuse în proiectul de lege cu prevederile constituționale și internaționale este esențială pentru asigurarea unei abordări echilibrate între necesitatea de a combate criminalitatea informatică și protecția drepturilor fundamentale ale cetățenilor. Transparența, proporționalitatea și supravegherea constantă a măsurilor adoptate sunt elemente cheie pentru garantarea respectării libertății de exprimare și a dreptului la informare în contextul sistării accesului la paginile web cu caracter infracțional.	
2.	Direcția Generală Juridică a Secretariatului Parlamentului	La pct.2, art.41 și art.42 din proiect, întru evitarea unor interpretări eronate, urmează după cuvintele „sistare a accesului la pagini web”, să se introducă cuvintele „care conține informații destinate și utilizate pentru pregătirea sau comiterea infracțiunilor”, deoarece în sensul dat, se creează impresia că se va sista accesul la orice pagină web.	Se acceptă.

Lilian CARP
Președintele Comisiei

